

Fram v podzemní říši

I. Propast

Vítr se vysmívá slabému slunci.

Grónští psi štěkají a vyplazují jazyky. Předhání se. Závodí. Vichr na chvíli utichne a do ticha práskne bič. Muži v kožešinách se pohupují na lyžích. Připomínají medvědy.

První z nich dá znamení. Pomalu zastavují. Psi lapají po dechu, tlamy zeširoka otevřené. Oscar Wisting se otočí a zacloní si oči. Hory královny Maud jsou daleko za nimi. Kolem není skoro nic. Jen tvrdá bílá pláň, nad níž se převaluje jemný poprašek sněhu. Nebe se vpíjí do horizontu. Jako by zas byli na moři.

Wisting projde kolem Helmera Hanssena, Olava Bjaalanda a Sverreho Hassela, který se sklání u psa a hladí ho dlaní v rukavici.

„Co se děje?“

Wisting stojí vedle Roalda Amundsena, který dal pokyn k zastavení.

„Támhle. Vidíš to?“

Oscar přimhouří oči. Pár set metrů od nich se kolébá černý obrys zvířete. Černě lesklé peří a zahnutý zobák.

„Tučňák?“

„Trochu velký na tučňáka.“

„To je pravda.“

Dálka zkresluje. Přesto si je po chvíli Wisting skoro jistý, že bytost musí být velká jako medvěd na zadních.

„Je možné, aby tady žili tak obrovští tučňáci?“ otočí se k Amundsenovi.

„Nevím. Ale nevím, kde by tady lovili ryby.“

„Snad se s ním nepotkáme.“

Stvoření se zobákem mezitím zmizí za krátkou skalní stěnou.

„Tak pojďme.“

Do ticha se zase ozve bič, křupání sněhu a těžké dýchání psů.

* * *

„Snad nikdy žádný muž nedosáhl cíle natolik opačného, než po jakém toužil.“

Wisting se rozhlédne po rovině, kterou před chvílí nazvali Plání krále Haakona VII. Podívá se na norskou vlajku a na stan pod ní, v němž nechali posměšný dopis pro Roberta Falcona Scotta. Otočí se k odpočívajícím psům, k Bjaalandovi, který měří polohu a zapisuje data do deníku. Nakonec vidí Hassela s Hanssenem, kteří se baví vzrušeným hlasem, a Roalda, který by se měl radovat ze všech nejvíc, ale místo toho pronesl onu pochmurnou větu.

„Eh,“ mávne Amundsen rukou. „Jsme tady. A jsme první. Severní točna... ta nikam neuteče.“

Wisting pokýve hlavou. Střelka v kompasu se točí jako pomatená. Ať ukáže kamkoliv, všechny směry vedou k severu. Srdce Antarktidy je dobyto a zbývá jen cesta zpět. Sverre Hassel krmí psy a poplácává je po plecích.

„Jen si dejte! Pojd' sem! Ty taky!“

„Vyfotíme se!“ navrhuje zvesela Bjaaland, ale Wisting ustrne a chytne Amundsenův rukáv.

„To je zase ten... obří tučňák! Vidíš?“

Muži zmlknou, postaví se za Amundsenův s Wistingem a sledují kolébavé stvoření, které chvíli běží po sněhu, pak se zastaví a jako by je z dálky pozorovalo.

„Co to je? Medvěd?“

„Prozkoumáme to?“

Všichni se otočí k Roaldovi.

„Tak pojdme,“ řekne po chvíli. „Připravte si radši zbraně.“

Jakmile zmíní zbraně, sevře mužům žaludky podivný strach. Jako by tíseň vycítili i psi, začnou o překot štěkat a vrčet směrem k siluetě se zobákem.

„Sverre, Helmere, zůstaňte radši se psy.“

Amundsen s Wistingem uvolní revolvery. Vydají se kupředu, s Olavem Bjaalandem v patách.

* * *

„Tudy šel!“

Za sněžnou navátinou se zastavují. Prohlíží si stopy ve sněhu.

„To nejsou stopy zvířete,“ ucedí Bjaaland, když se k nim sehne. „Připomínají mi sněžnice.“

„Takže ten tučňák...“ zaváhá Wisting. „Takže to je Robert Scott?“

„To je směšné,“ odtuší Amundsen. „Na pólu jsme přece byli první. A tohle... to zcela určitě nejsou britské sněžnice. Pojdme!“

Pokračují jen chvíli, když to přijde jako blesk z čistého nebe. Nejdřív strašný výkřik. Velké tělo. Lesklé peří. Bjaaland vykřikne, padne na kolena a svírá místo, kde mu z rozseklého kožichu teče krev. Monstrum znovu vykřikne. Amundsen vidí něco jako velký kyj. Sahá po pistoli, ale Wisting je rychlejší. Dvakrát třeskne výstřel. Monstrum záupí jako raněná šelma, srazí oba muže k zemi a mizí v mlze rozvířeného sněhu.

„Za ním!“ vzpamatuje se Amundsen jako první.

„Olave?“ otočí se Wisting, ale Bjaaland ukazuje posunkem, že je v pořádku.

„Tudy!“

Amundsenovi zase planou v očích ty pověstné ohýnky, jako vždy, když se může vrhnout do neznáma a odhalit něco, co ještě neviděl nikdo před ním.

„Tady! Krvácí!“

Wisting s Amundsenem běží podél skvrn krve, z nichž se v tuhém mrazu hustě kouří.

„Krvácí hodně!“ podotkne Wisting. „Trefil jsem ho do hrudi.“

Doběhnou ke sněžným jazykům, za nimiž je, zcela nečekaně, rozpuklá země. Proláklina dýchá vzduchem ještě studenějším než je kolem nich, jako by hluboko pod nimi, v tajemných útrobách Země, bylo mrazivé peklo. A zrovna tam vedou cákance a krůpěje krve.

„Protáhnem se tam?“

Wisting se ptá zbytečně, protože Amundsen už zasekává cepín do zmrzlé stěny a souká se do hlubiny.

„Pojď, dá se tady normálně projít!“ ozývá se po chvíli jeho hlas, zkreslený jeskynní odezvou.

* * *

„Svatá bohorodičko...“ vydechne Wisting.

Po chvíli spěšného protahování se labirintem chodeb se zastaví v širokém místě. Nad nimi je ledová klenba a pod nimi hluboká propast, jejíž dna nelze dohlédnout, ale právě od něj vychází ten nezemsky studený závan. Wistingovi se z pohledu do rokle na okamžik zatočí hlava. Podruhé se mu udělá nevolno, když si uvědomí, že aby přešli na druhou stranu, kde pokračují jeskyně, budou se muset dostat přes úzkou římsu vytvořenou jazykem z čistého ledu.

„Je to dobrý nápad?“ zašeptá a chytne Amundsena za rameno. „Roalde? Co myslíš?“

„Tak počkej tady.“

„To ne... Počkej. Tak já půjdu. Ale chápej, nechtěl bych jako první dobýt pól jenom proto, abych se pak zřítíl do nějaké jámy pekelné...“

Amundsen se chladně ušklíbne.

„Jáma pekelná. To sedí. Ale je to studené peklo.“

„Jako v mýtech Vikingů,“ utrousí Wisting.

„Přesně. Proto tohle místo nazveme Propastí Hel. Ale už nemarněme čas!“

Pomaloučku se sunou kupředu. Dávají pozor na každý krok a jistí se cepíny. Propast jako by k nim promlouvala, šeptala, jako by v ní temně hučely samotné masivy, na nichž stojí všechny kontinenty i oceány planety. Jako by je zvala do hlubin, jako by jim nabízela veškerou sladkost a hořkost smrti.

Na druhé straně je velká krvavá skvrna.

„Jak se dostal přes tu stěnu?“ vydechne Wisting.

„Protože je to člověk. Nebo něco člověku podobného.“

Amundsen ustoupí, aby si Wisting mohl prohlédnout skvrnu, která je ve skutečnosti otiskem ruky. Dlaň patří nejspíše muži a ještě k tomu poměrně velkému.

„Začíná to dávat smysl,“ řekne Amundsen po chvíli. „Všechno to peří... To nebylo zvíře, ale robustní oděv. Vždyť my v inuitských kabátech taky vypadáme jako medvědi.“

„Ale co by to mohlo být za člověka? Na Antarktidě snad kromě nás a Scottovy výpravy nikdo není. Už vůbec ne u pólu... Hm. Že by Francouzi?“

Amundsen mávne rukou.

„Jestli nevyrazíme, tak na to nepřijdeme.“

* * *

Chodba se stále rozšiřuje, až se otevře do sluje, ve které není vidět strop ani vzdálené stěny.

„Odtamtud slyším šumění otevřené vody...“ ukáže Wisting.

„Ano,“ kývne hlavou Roald. „A ve vzduchu je cítit sůl.“

Kameny, po nichž šlapou, jsou stále menší. Rovná jeskynní podlaha se mění v oblázkovou pláž, na jejímž konci jim podrážky bot omývají vlnky.

„Voda je slaná.“

Amundsen dřepí u hladiny a omývá si obličej. Wisting jde směrem, ze kterého přichází známé žbluňkání.

„Tady!“ vykřikne. „Pod hladinou jsou hejna ryb!“

Zakroučí zmateně hlavou.

„Kde to jsme? Jako bychom pořád byli v jeskyni. Ale je tu takové zvláštní, rozptýlené světlo.“

Černá hladina se táhne do dálky. Dóm, v němž se nachází, musí být nesmírně velký. Snad natolik, že by se do něj vešlo město. V dálce se ozve dopad masivního těla na hladinu vody. Následuje charakteristický – táhlý a nesmírně smutný – zpěv z hlubin.

„Keporkak!“ zvolá Amundsen a zasměje se jako blázen. „Dostanou se sem velryby! Oscare, víš, co to znamená?“

„Že je tahle jeskyně propojená s mořem.“

„Ano! Tahle jeskyně, docela uprostřed Antarktidy, pod celým obrovským kontinentem, je bůhvíjakým labyrintem vodních cest spojená s oceánem. A víš, co to znamená?“

Wisting neodpoví.

„Znamená to, příteli,“ pokračuje Amundsen. „Že až budeme zase na lodi, můžeme tyhle tajné vody zmapovat z její paluby. Kam doplují velryby, doplují i Fram.“

Wisting stále nemluví. Nakonec se otočí a přimhouří oči.

„Odkud jde to světlo?“

„Podíváme se!“

Vstupují do chodby, jejíž stěny jsou natolik hladké, že je musel opracovat člověk. A navíc člověk pečlivý a s uměleckým cítěním, protože na mnoha místech jsou zdobeny drobnými reliéfy. Do velkých košů pod stropem jsou umístěny úlomky jasně svítících kamenů.

„Je to láva?“ zapochybuje Wisting.

„A jak by ji tam asi vyměňovali,“ zakroučí Amundsen hlavou. „Ale teplo z těch kamenů sálá, to cítím až sem. Ale je to...“

„Jiné teplo,“ dodá Wisting. „Ne jako z ohně. Je to... jako by díky těm kamenům na nás svítilo slunce.“

„Támhle je!“ vykřikne Amundsen a pozvedne pistoli.

Běží na konec chodby, kde spatřili stín muže v pernatém kostýmu.

„Stůj!“

Třeskne rána a muž se zapotáčí. Z černého peří mu crčí krev. Teď, zblízka, jsou znatelné jeho ostré rysy i jemná kůže. Je také vidět, že zobák – sloužící muži jako kšilt – je ve skutečnosti vyroben z několik různých kostí a kamínků.

Muž zakřičí a vhrne se po nich s velkou zbraní v pěsti. Amundsen se otočí na patě a prohne v zádech. Na poslední chvíli. Ostré zuby zbraně mu jen rozseknou část kabátu. Narovná se a chce znovu vystřelit, ale válečník se s kašláním kácí k zemi a umírá.

„Trefil jsi ho do srdce, přímo na komoru,“ oduší Wisting, když se sníží k tělu. „Co je tohle?“

Zvedá ze země bojovníkovu těžkou zbraň. Nejvíce připomíná kyj, ale je zploštělá a po úzkých stranách ozdobena mnoha černými zuby.

„Je to kámen, nebo sklo?“ mumlá Wisting a dotkne se jednoho ze zubů. „Jsou hodně ostré.“

Amundsen nic neříká. Dívá se na tělo a na revolver.

„Napadl nás první,“ řekne Wisting.

„Protože jsme mu byli v patách. Protože jsme mu vlezli do domoviny a protože se nás možná bál. Oscare... tohle je možná kontakt s úplně neznámou civilizací. Možná jsme se s nimi mohli spřátelit a učit se od nich a oni by se učili od nás... jako jsme to udělali s Inuity.“

„Možná ještě není pozdě.“

„Až se budeme vracet, vytvoříme mu alespoň mohylu. Tam na pláži.“

„Tak dobře.“

Wisting pokračuje za Amundsenem. Náhlé zjehnutí jindy sobeckého a tvrdě pragmatického muže ho nijak nepřekvapilo. Každý věděl, jak blízko má Amundsen k národům, které žijí ve světech plných sněhu. Rozumí si s nimi na jakési úrovni, kterou člověk zhýčkaný moderními městy nedokáže nikdy pochopit.

Postupují velkou síní, snad hlavní lodí zvláštního chrámu. Zastavují se u velké desky. Reliéfy na ní jsou plné postav a zjevně vypráví nějaký příběh nebo přímo celou historii.

„Nevím proč, ale přijde mi, že tyhle výjevy budou hodně důležité. Podívej, Roalde, tady ti muži, jako by nesli kámen, který svítí, že? A tady s někým bojují... Tohle jsou lodě?“

Wisting vytahuje blok a některé z obrázků si narychlo obkresluje. Pádny kyj s ostrými zuby, který vzal padlému, má přitom opřený o bok. Amundsena ovšem zaujme něco jiného. Nechá Wistinga kreslit a jde chodbou dál, až k velké bráně, zdobené mnoha zlatými pruhy. Obrovská křídla jsou pootevřená a zpoza nich je vidět tolik pestrobarevné záře a nesmírného lesku, až se polárníkovi zatočí hlava. Má pocit, že nevyčísitelné bohatství, které musí být za těmi dveřmi, k němu promlouvá velmi hlubokým hlasem, že mu rozechvívá každý nerv a zakusuje se do morku kostí. Ještě víc než poklady jej přitahuje to tajemství. Za tou bránou jako by byl klíč ke všemu. Odpověď na život. Odpověď na smrt. Roald pozvedne ruku. Chce dveře víc pootevřít. Chce nahlédnout.

Z vytržení jej probere křik. Vidí tváře mnoha mužů i žen, podobných tomu, kterého zabili, jak se s křikem blíží k němu. Celá třpytivá jeskyně, ze které vlastně nevidí skoro vůbec nic, ožila pomstou a jde po něm.

„Oscare! Oscare! Musíme pryč!“

Nemusí ho vybízet dvakrát. Wisting běží hned za ním. Ve zběsilém tempu míjí padlého muže, probíhají chodbami a dostávají se na pláž. Kolem nich proletí oštěp a několik šípů.

„Tudy! Rychle!“

Wisting klopýtne. Amundsen jej bere za ruku. Nabírají rovnováhu a běží dál. O kámen křísne další šíp. Není čas myslet. Rychle – a velmi nebezpečně – se pouštějí bez cepínů přes ledovou stěnu nad hlubinou, kterou nazvali Propastí Hel.

„Uf!“ zamručí jeden z pronásledovatelů, jako by jim za nebezpečný kousek vyjadřoval respekt.

Zdá se, že bojovníkům v rozmanitých kostýmech se nad propast příliš nechce. Jen ten poslední se odhodlá. Zaryje do ledu své silné prsty. Místy si pomáhá něčím, co připomíná dlouhý nůž. Celá jeskyně se však začne otřásat. Zdi se chvějí a drolí. Amundsen zastaví. Neví proč, ale je přesvědčen, že něco tam vzadu, v blyštivé jeskyni za temným chrámem, se probudilo. A má to vztek. A musí to být obrovské, protože se zdá, že to zarývá prsty do dužiny samotné planety Země a třese to s ní jak se štíhlou jabloní.

„Xiuala kuitlapantli!“ volají někteří domorodci. „Koyoktli ka apitsmikik!“

Pak pořád opakují „koyoktli“, asi tak, jako by křesťané do zemdlení mumlali zdrávas, když by se cítili obklíčeni zlými duchy.

„Setl uetsis!“ vykřikne jedna z žen a žalostně zakvílí, protože v tu chvíli se celá ledová stěna zlomí, utrhne od skály a s ohlušujícím burácením zřítí do tmy.

Amundsen, který na okamžik zaváhal a hned neutekl, jen na poslední chvíli chytne za ruku muže, který by se jinak zřítíl s ledem. Bojovník se vydrápe na jejich stranu a napřímí v celé své hrozivé výšce. V silné pravačce má pořád kamenný nůž, ale levou dlaň zvedá v gestu příměří.

„Niuil amo mitsmikti,“ řekne pomalu, jako by mu snad mohli rozumět. „Niuil amo temikti okichtli, akin omikti no temini.“

Přiloží si ruku k srdci a mírně skloní hlavu.

„Rychle pryč!“

Derou se ven. Wisting si chvílemi pomáhá velkým kyjem, který nepustil z ruky ani při přebíhání ledové římsy. Za chvíli vidí denní světlo a vítá je štěkot psů.

* * *

Bjaaland, Hassel, Wisting, Hansen a Amundsen spěchají sněžnou pustinou. Nemluví. Jen poslouchají štěkot psů a hučení větru a občas se otáčejí a dívají dlouho za sebe. Mají neutichající pocit, že jsou sledováni. Tak pokračují mnoho dní a neklidných nocí, během kterých nikdo nespí a všichni si představují, jak plátno stanu náhle rozpárá chladná zbraň domorodců. Nakonec však začne napětí opadávat. Jestli za nimi byli pronásledovatelé, museli dávno ztratit stopu. A náskok by byl tak velký, že by ho nikdy nemohli srovnat.

Uvidí je až u ledovce, který při cestě na pól nazvali Heibergův. Bojovníci a lovci, ježatící se zvláštními helmami a zbraněmi, v počtu nejméně třiceti lidí, čekají přímo na svazích ledovce. Muži zastaví psy, kteří jsou úplně potichu, protože úzkost dolehla i na ně.

„Na východ nemůžeme,“ řekne Amundsen a pohlédne na strmé vrcholky po pravé ruce. „Půjdeme na západ.“

„Jak se dostali před nás?“ řekne Bjaaland přidušeně.

„Mám teorii,“ řekne Amundsen a snaží se znít klidně. „Domnívám se, že pod Antarktidou jsou velké řeky a jezera, nebo dokonce podzemní moře, po kterých je možné plout na lodích. Nezapomeňte, že přímo pod jižním pólem jsme s Oscarem viděli keporkaka.“

„Jít na západ je dobrý nápad,“ oduší Hansen. „Třeba tam potkáme Scotta.“

Amundsen na něj pohlédne.

„Šel přece Shackletonovou trasou, přes Beardmorův ledovec. Můžeme ho varovat. Nebo se s ním spojit proti nim.“

„Ale co naše zásobovací stany?“ ozve se Bjaaland, kterého šrám na hrudi bolí čím dál víc.

„Ty jsou ztraceny,“ mávne Amundsen rukou. „Tak dobře. Snížíme si příděly. A vyrazíme k Beardmorově ledovci.“

* * *

Napětí se vrátilo. Ve dne se neustále ohlíží na obzor. A v noci slyší v každém přesypu sněhu kroky bojovníků v pernatých kostýmech.

„Před námi někdo je!“ volá Hansen a ukazuje na tečky na obzoru.

„Zase oni?“

„Ne... Slyším motory... a psy! To je Terra nova!“

Norové popoženou unavené psy a za chvíli jsou u Scottovy skupiny. Kapitán Robert Falcon Scott má nejdřív oči rozzářené, okamžitě si však uvědomí, že norská expedice se už vrací od pólu. Jako pravý gentleman nedá nic najevo mimikou, ale jeho oči mluví jasně. Jsou plné zklamání. Edward

Wilson, Edgar Evans, Lawrence Oates a Henry Bowers – všichni očividně promrzlí a vyčerpaní – svou frustraci na rozdíl od svého velitele prakticky neskrývají. Utrousí pár nadávek, unaveně se opřou o motorové saně a skloní hlavy.

„Na tom nezáleží. I tak tam dojdeme,“ řekne Scott po chvíli. „Nebudeme první, ale druzí. Dobře. Nesklidíme tolik slávy. Ale jestli tam nedojdeme, sklidíme jen hanbu. No tak, přece to nevzdáme!“

Roald Amundsen se dívá na Scotta a potom dlouze na Edwarda Wilsona.

„To není dobrý nápad,“ řekne vzápětí a v rychlosti Scottovi vylíčí všechno, co viděli a zažili.

Scott kroutí hlavou a dívá se střídavě na své muže a na Nory.

„Zní to jako šílenství.“

„Ale je to tak,“ řekne Amundsen a přistoupí blíž ke Scottovi. „A zároveň to je i pro vás příležitost, jak být u něčeho první. Ještě se pořád můžete vrátit jako hrdinové.“

„Tomu nerozumím.“

„Navrhuji, abychom se spojili.“

„Spojili? Ale k čemu?“

„Ano, k čemu?“ zajímá se živě Wisting a přichází k nim.

* * *

„Tohle je šílenství,“ řekne Oates a napije se teplého čaje.

Jsou všichni na norské základně Framheim, do které došli po mnoha náročných týdnech na sněhu i po pár dnech strávených na Rossově ostrovu. Amundsen jim právě do detailu vylíčil svůj plán.

„Ale jak se dostaneme dovnitř?“ ozve se Scott.

„Když jsme pluli před mnoha měsíci a míjeli krátký úsek podél pobřeží Antarktidy, viděl jsem tady jakousi soutěsku mezi skalami. Myslel jsem, že to je jen členité pobřeží, ale teď se domnívám, že právě tam je – nejspíše jeden z mnoha – vstup do podzemí.“

„Takže chcete, abychom spolu s vámi dobyli jižní pól znovu... ale tentokrát, ehm, zespodu a po vodě?“

Amundsen kývne hlavou.

„Budu k vám upřímný, kapitáne. Za normálních okolností bych udělal vše proto, aby celá expedice vedla k čistě norskému triumfu.“

Angličané se ušklíbou a někteří ostentativně zahledí z okna, jako by jim Amundsenova slova už nestála za vyslechnutí.

„Ale,“ zvedne Roald prst a dělá, že si jich nevšímá. „Ale... viděl jsem, kolik těch domorodců je. Hodí se nám každý muž. Hodí se nám i váš benzín, střelivo a zásoby jídla.“

„Zásob máte dost,“ odtuší Scott. „Je za tím ještě něco jiného?“

„Ano, je,“ řekne Amundsen a ukáže na Edwarda Wilsona. „Chci, aby s námi šel pan Wilson.“

„Já?“ ozve se oslovený překvapeně.

„Ano, pane.“

Amundsen se otočí na Wistinga a něco mu pošeptá. Oscar na chvíli odejde a vrátí se s podivnou zbraní domorodců. Aniž by jej musel někdo vybízet, Wilson k ní přistoupí a oči mu zaplanou vzrušením. Muž s typicky aristokratickým vzezřením ryzích Britů má podmanivý hlas a okamžitě si získá pozornost ostatních.

„Ale... to je přece macuahuitl,“ řekne po chvíli samomluvy.

„Cože?“ zašklebí se Hansen.

„Macuahuitl,“ zopakuje Wilson soustředěně.

Amundsen se zatváří vítězoslavně a položí Wilsonovi ruku na rameno.

„Jste ornitolog, lékař i básník, nemám pravdu?“

„Hm.“

„Ale taky jsem vás potkal tehdy v Londýně... nepamatujete si? Na přednášce o středoamerických kulturách? U profesora Huntingse... Chodil jste na ně pravidelně, že?“

„Ano. Už si vzpomínám... Potkali jsme se dvakrát, že?“

„Asi ano,“ řekne Amundsen. „Příliš mě to téma nezaujalo. Ale vaše široké spektrum zájmů se nám teď náramně hodí. Můžete nám říct více o této zbraní?“

„Jestli se nepletu,“ řekne Wilson rozvážně. „Jedná se o macuahuitl. O aztécký meč. Dřevěné tělo, do jehož obvodu jsou připevněna ostří z obsidiánu, ze sopečného skla. Jsou ostré jako břitva a zkušení válečníci z řad Mexiků – neboť tak se správně nazývali – s ním dokázali podle historických zdrojů setnout i hlavu koně.“

„A já jsem to pocítil na vlastním hrudníku,“ zamručí Bjaaland.

„Ale kde se to vzalo tady?“ zakroučí Wilson hlavou. „Jsme deset tisíc kilometrů od Mexika a na úplně jiném kontinentu. A říše Aztéků zanikla před pěti sty lety.“

„Oscare, prosím...“

Wisting podá svůj deník s obkreslenými reliéfy.

„Tohle bylo v tom chrámu?“

„Ano.“

„Ale jak tomu rozumět?“

„To nám řekněte vy,“ vybídne ho Amundsen a posadí se ke stolu.

„Hm,“ poškrábe se Wilson na zátylku. „Pořád se tam opakuje téma jakéhosi zářícího kamene. Vidíte? Jako by spadl z nebes. A tady... jaguáři a orlí rytíři... společně chrání ten velký kámen i menší, ehm, úlomky?“

„Tam dole, v podzemí,“ řekne Wisting. „Bylo tam několik kamenů, které vydávaly světlo a teplo. Jako by byly z úplně jiného světa. Je možné, že Aztékové – nebo nějaká jejich část – našla, dejme tomu, meteorit, který měl schopnost vydávat neomezeně tepla a světla? Je možné, že si jej i jeho úlomky předávali z generace na generaci, že ho chránili a udržovali v tajnosti?“

„Přijde mi to nesmírně fantaskní,“ řekne Wilson. „Horniny, které i po půl tisíciletí září a hřejí. Jak by něco takového bylo možné? Na druhou stranu, co my víme o vesmírných dálkách? A jestli... jestli je něco takového opravdu reálné, nebylo by to pak něco úžasného? Věčný zdroj světla a tepla. Nebylo by divu, že by něco takového uctívali jako božské. Vždyť i naše civilizace by to uctívala. Jestli do jejich říše spadl takový meteorit, jednalo se vlastně o božský dar, o splněný sen.“

„Takový, se kterým by se dalo přežít i v Antarktidě,“ podotkne Amundsen.

„Ano,“ pokýve Wilson bradou a udeří prstem do sešitu. „Podívejte! Tady ta kresba mužů s přílbami. A za nimi domy s trojúhelníky na střechách... plachetnice! Tady je vylíčen příchod conquistadorů, kteří nakonec říši Mexiků docela zničili a celou jejich kulturu nechali zahynout.“

„Další obrázky, jak se domnívám, symbolizují dlouhou pouť,“ řekne Wisting. „Možná pouť, která trvala několik generací.“

„Pouť přes celou Jižní Ameriku,“ řekne Amundsen, promne si ruce a zazubí se. „Takže jsme, pánové, našli národ, o němž se myslelo, že byl dávno potlačen, změněn a zlomen. Našli jsme je tady, na nejmrtvějším místě ze všech. A víte co? Poplujeme za nimi, budeme je z bezpečí naší paluby pozorovat a popisovat a až se naskytne správná chvíle, možná uděláme první kontakt.“

„A na čem tam poplujeme?“ ozve se Scott. „Jaká loď vydrží všechny nástrahy, které na nás můžou čekat?“

* * *

„Vážení pánové, toto je Fram.“

Amundsen přešlápne ve sněhu a ukáže dlaní ke kotvícímu škuneru, ve kterém před mnoha lety Fridtjof Nansen driftoval v severském ledu. Všichni mu říkali, že glaciální masy svým strašným sevřením loď rozdrtí, ale ona se nepoddala. A teď je tady, Nansenem svěřená do Amundsenovy péče, na zcela odvrácené straně planety oproti vodám, v nichž zažila křest ledem.

„Co znamená Fram?“ zeptá se Scott.

„Vpřed. A to je přesně směr, kterým se teď vydáme.“

II. Meč

Všechny zvuky oceánu ustanou v jedinou chvíli. Z obou stran se tyčí šedé útesy. Mezi nimi je nahoře rozeklaná mezera a skrze ni je vidět nebe. Vrcholky stěn se však přibližují, jako by zvíře s ostrými špičáky zavíralo tlamu. Nakonec se tlama uzavře, místo oblohy je jeskynní strop a jediným světlem na temné řece je loď Fram.

„Jako bych byl Dante a sestupoval do podsvětí,“ podotkne Scott, kterého na vyvýšenou pozorovatelnu dohnala stejná zvědavost a fascinace neznámem, kvůli které tam už hodiny stojí Amundsen.

„To ze mě, hádám, dělá Vergilia,“ zamručí Roald a škrtnutím si zapálí dýmku. „Kouříte?“

„Ano, ale ne dýmku,“ usměje se Scott. „A jen občas. Člověk potřebuje být v kondici.“

„A teď si dáte?“

„Hm.“

Scott vytáhne tenkou cigaretu anglické výroby. Když dvakrát potáhne, ukáže hořícím konečkem na Olava Bjaalanda, který vyhazuje z paluby kusy ledu.

„Už se mu zhojil ten šrám?“

„Nevím, ale jak znám Olava, nevydržel by jen tak ležet, i kdyby mu to nakázalo pět doktorů.“

Scott se zamyslí. Převaluje kouř v ústech.

„Neznám ho odněkud? Olav... Olav Bjaaland?“

Amundsen kývne bradou.

„Nechte mě chvíli přemýšlet... Severská kombinace, devatenáct set jedna...“

„Dva.“

„Aha, devatenáct set dva. Pan Bjaaland tehdy vyhrál, že? No, ovšem, že vyhrál. Kde byly ty závody?“

„V Holmenkollenu.“

Scott se zasměje.

„Tak vida, ani by mě nenapadlo, že budu na sněhu závodit s šampionem v lyžování.“

Amundsen se odmíčí a oklepe dýmku. Rozhlíží se po okolních stěnách a občas otočí i dozadu. Denní světlo se zúžilo na malý jasný bod. A nakonec zmizel i ten.

„Jak se vám osvědčili ti poníci?“ otočí se ke Scottovi.

„Moc ne,“ řekne trpce Robert. „Potili se a o to víc mrzli. Sníh jim zůstával v srsti. Museli jsme je, no, zabít.“

„Vidíte, a to jste se tak zdráhal zabíjet psy.“

Scott chvíli mlčí.

„Samozřejmě,“ řekne potom. „Ty poníky jsme zabít museli, ale nebylo to v plánu. Ale zabíjet psy, to bych nemohl, vždyť to jsou dobří společníci a mají tolik skoro lidských vlastností.“

„To nepopírám,“ odvětlí Amundsen. „Taky jsme ty naše psy zabíjeli s velkou nevolí. A to místo jsme na mapě nazvali Řeznický krátek. Ale beru to tak, že to je lepší, než je uštvat na pokraj vyčerpání a zhroutení. Takhle ti zbývající psi měli alespoň kvalitní přísun jídla a zůstali v dobrém stavu. Dá se to samé říct o vašich ponících?“

„Nedá. Ale z těch psů jste udělali kanibaly.“

„V přírodě nic tak zvláštního.“

Scott mávne rukou a uhasí cigaretu.

„Každopádně mám pocit, že naše výprava jako by byla prokletá,“ řekne už na odchodu. „Jako by se na nás lepila smůla na každém kroku. Nejmodernější kabáty speciálního střihu nás neudržovaly dost v teple a promokaly. Pak ti poníci. A motorové saně... ty se neustále kazily. Kdo ví, jak by to všechno dopadlo, kdybyste nás nepotkali při cestě zpátky. Možná bychom všichni umrzli. Zklamaní a na pokraji sil.“

Scott se usměje, jako by chtěl říct „dobře, že se tak nestalo“, zamrká a odejde směrem do podpalubí. Amundsen čistí dýmku a říká si něco podobného. Ano, kapitáne, možná byste umrzli. Zklamaní a na pokraji sil. A jak znám Brity, milovníky tragických hrdinů, znamenalo by to, že Amundsena, vítěze v dobývání pólu, by zastínil Scott, mučedník s romantickými ideály, který byl příliš gentleman, aby zabíjel psy.

* * *

„Proč je tady takový mráz?“

Na palubě se prakticky nedá vydržet. Jeskyně, do kterých loď vplula, jsou plné rozptýleného světla, holé kameny pokrývá vrstva ledu a vzduch je mnohem ledovější než na povrchu, a to i v noci či za bouře. Brzy se všichni musí schovat do podpalubí, kde se choulí v kajutách nebo společenské místnosti.

„Není normální, aby tu byl až takový chlad,“ řekne Amundsen. „Tohle jsem nezažil nikde na světě. Potopit se do ledového moře by snad bylo příjemnější.“

Wisting si mne ruce a prohlíží své kresby.

„Ty kameny, které jsme viděli pod pólem, vyzařují teplo a světlo,“ řekne po chvíli a pohlédne přes stůl k Roaldovi. „Co když fungují tak, že teplo nejprve odsají z jiného místa? Podobný mráz, který jako by ani nebyl z tohoto světa, vycházel přece z Propasti Hel. Pokud je pod středem Antarktidy celá civilizace, možná s celými městy, možná čerpají teplo právě odsud, z jejich okrajových částí?“

„Proč ale není zamrzlá ta řeka?“ ozve se Wilson. „Ani tu nejsou kry.“

„To nevím. Je pravda, že voda jako by měla normální teplotu.“

„Nebo má takové vlastnosti, že nezamrzá,“ podotkne Amundsen. „Je tady hodně věcí, které neznáme. Budme ale rádi, že můžeme plout dál.“

Nastává mlčení a chlad je stále horší. Jako by nepřirozená síla – snad magie, snad zcela neznámý zákon fyziky – prostupovala každou molekulou a odnášela s sebou teplo. Oheň v kamínkách ještě hoří, ale nedá se u něj ohřát.

„To už by snad bylo lepší se ponořit do té řeky,“ zamumlá Lawrence Oates mrzutě.

„Takhle dlouho nevydržíme,“ přisadí si Edgar Evans.

Ale pás zimy po chvíli ustupuje a mužům se do tváří vrací krev.

„Jsme z toho venku?“ řekne s nadějí, ale i pochybami Oates.

„Vypadá to tak,“ odtuší Amundsen, shodí ze sebe deku a protáhne se.

Scott si viditelně oddechne a pousměje se.

„Pojďme se podívat na palubu.“

* * *

Chodba tmavne a ještě několikrát se zatáčí. Stěny se začínají vzdalovat, až nejsou vidět úplně. Jsou na tichém a černém podzemním jezeře.

„Jaká tady asi může být hloubka?“ řekne Hanssen u zábradlí.

Oscar Wisting přišel na palubu s macuahitlem. Chvíli si s ním hraje, pak jej nechá stát za dveřmi a přistoupí k zábradlí.

Lod' se krátce zahoupe. Po hladině běží vlny. Nejdřív malé, potom o něco větší. Vzduchem vane podivný vítr. Asi jako když někdo otevře bránu do kobky a udělá průvan. Z dálky se ozve zašplouchání. Velké zvíře se muselo nadechnout nad hladinou a zase ponořit. Všem začíná docházet, že nejsou na jeskynním jezeře, ale moři.

„Pevnina!“ houkne Bjaaland a všichni se k němu sběhnou.

Amundsen si pomyslí, že Olavovo zvolání, se vši silou jeho hlubokého hlasu, se nevrátilo v žádné ozvěně. Stěny i strop jeskyně musí být velmi daleko od nich. A přece nejsou sami vprostřed antracitových vod a tmy. Je tady ostrůvek. Nejdřív jeho rameno – úzký šedý pás chladné pevniny – pak rozsáhlejší rovinatá země.

„Něco tam roste,“ řekne Wilson, když muži přinesou silnější svítilny. „Vidíte? Táhle, kolem těch velkých kamenů... byliny jako v tundře. A mezi nimi houby. Některé i světélkují.“

Vzrušeně se otočí a pohlédne na Scotta.

„Kapitáne, musím na tu pevninu, chci vzorky do herbáře!“

Scott se podívá na Amundsena. Muži na okamžik zaváhají, ale jejich souboj zvědavosti a opatrnosti ukončí zavytí, ze kterého jim zabrní v páteřích hrůzou. Jako by se hlas starého vlka spojil s pištěním netopýrů a bučením buvolů.

„Zůstaneme na palubě,“ oznámí Amundsen suše a nepřekvapivě mu nikdo neodporuje.

„Táhle jsou!“ ukáže Bjaaland se zatajeným dechem.

Po násypu z jemného šedého štěrku si vykračují bledá zvířata. Jsou tak bezbarvá, že na jejich velkých plecích můžou polárníci i z dálky poznat modré pletence žil. Mají tlapy jako lvi a zkroucené hlavy lachtanů. Slepé oči se lesknou barvou mrtvé rybiny.

„Myslíte, že umí plavat?“ zašeptá kdosi vzadu a i ten slabý hlas stačí, aby nejbližší z tvorů pohlédl jejich směrem.

„Nechci to zjišťovat,“ utrousí Scott, Amundsen kývne hlavou a dá tichý pokyn k odplutí od břehu.

Na silnější zabrání motorů reagují tvorové dunivým vrčením. Fram neupluje ani sto metrů a prudce se zakymácí.

„Co to bylo?“ zvolá Hanssen a prolomí tak ticho.

„Mělčina?“

„To těžko!“

Muži se dohadují, jen Amundsen s podivnou předtuchou shlíží přes okraj lodě. Cítí přítomnost něčeho obrovského ve vodě. Možná to plave podél nich. Možná je to podeplouvá. A možná – kdyby to chtělo – tak je převrátí bez nejmenších obtíží.

„Velryba?“ zeptá se Scott.

Roald pokrčí rameny a v tu chvíli muži vykřiknout úlekem, protože se loď zakymácí ještě mnohem víc, z vody se ozve dunivé „uf“, jaké může vydat jen obrovský behemoth, a až na palubu dopadne velký gejzír vody.

„To není keporkak! To je něco jiného!“ křičí Wisting, ruce pevně kolem stěžně.

Pod hladinou se otočí velké a lesklé tělo.

„Pozor!“ vykřikne Amundsen.

Náraz ze strany loď málem potopí. Rozhoupe se jak dětská hračka. Některé sudy spadnou do vody. Kormidlo je neovladatelné.

„Vypněte motor!“ křičí Amundsen.

Lod' utichne a stejně tak i moře. Všichni napjatě čekají, jestli je netvor opravdu nechal být. A pak přijde náraz, který pošle loď přímo na mělčinu, o kterou s ošklivým skřípěním odře svůj bok. Konečně se ozve další „uf“, teď už v dálce. Gejzír pak přijde z ještě větší dálky a je konečně jasné, že si velryba pohrála a pluje zase pryč. Nepoškozená Fram se vrací zase na otevřené moře, to už se ale po jejím boku vydrápala jedna z šelem.

Upírský lev, slizký, bledý a studený, se okamžitě vrhne na nejbližšího muže, kterým je Sverre Hassel. Chytne jej za ruku, škube s ní obrovskou silou a hází s člověkem jako by nic nevážil. Amundsen i Hanssen vystřelí z revolverů a po nich ještě Bjaaland z pušky. Ze tří kulek, opatrně zamířených, aby nezasáhly Sverreho, sjede po zvířeti jen jedna a nechá mu krvavý šrám na boku. Lev strašlivě zařve, zakousne zuby do Norova krku, ozve se křupnutí a tělo muže viditelně ztuhne. Monstrum zvedne hlavu do výše a z hladké mordy mu crčí krev.

„Střílejte!“

Nestvůra srazí Bjaalanda a Scott na poslední chvíli uhne obří tlapě a opětuje útok nožem, ten však neškodně sjede po silné kůži netvora, který na Roberta dolehne celou vahou a přitlačí ho k palubě. Z otevřené tlamy cítí dech, který zapáchá jako vlasy utopence a stejně tak studí. Scott už nemůže dělat nic, jen zavřít oči. Čeká na smrt, ale místo ní přijde rudá sprcha. Scottovi na hrud spadne hlava bestie, uťatá jedinou čistou ranou.

„Pane Wistingu,“ vydechne Edward Wilson. „Smekám před vaší silou!“

Wisting se ztěžka opře o macuahuitl. Z obsidiánových čepelí kape hustá černá krev.

„Tohle už nedám z ruky,“ řekne Oscar po chvílce a pousměje se, ale hned mu výraz ve tváři zkamení, když vidí, že Sverre je opravdu mrtvý.

„Pane Amundsene,“ řekne konejšivě Scott, když chvíli sleduje Nory truchlivě sedící kolem padlého. „Opravdu mě to moc mrzí.“

„Zabalte ho do deky a uložte v podpalubí,“ řekne Roald chladně, když od mrtvé tváře konečně odtrhne oči.

Olav Bjaaland se sotva potácí, protože útok šelmy mu nejspíš zjitřil ránu, přesto se též přidá k smutnému procesí severanů, odnášejících zemřelého do útrob lodi.

* * *

„Měli se vrátit už před půlhodinou.“

Muži na palubě jsou nervózní a začínají reptat. Henry Bowers, Edward Wilson a Oscar Wisting se stále nevracejí z botanické výpravy. Fram kotví v klidné zátoce s černou vodou a jemnými písky. Nikde není vidět příznak žádného nebezpečí, přesto nade vším visí opar neznáma, tajemství a strachu.

„Vydáme se za nimi,“ rozhodne se konečně Amundsen a Scottovi čte z očí, že sám po něčem takovém touží. „Sestavíme tým a...“

„Postavy na obzoru!“ zvolá Helmer z vyvýšeného místa.

„Jsou to oni?“

„To nedokážu říct.“

V příšeří jsou vidět obrysy postav, střídavě se ukazujících a zase mizících za nízké kopce. Jedna z postav nese v náručí hřejivě svítící předmět. Postavy jsou tři. Ne... čtyři. Pět. Možná celý tucet.

„To nejsou oni!“ vykřikne Amundsen a tasí pistoli.

Ozve se strašný zvuk. Jako by tisíce duší ječely při mučení v samotném pekle.

„Píšťaly smrti!“ vydechne Scott. „Říkal mi o nich Wilson.“

Amundsen na něj pohlédne.

„Jsou to píšťaly, které Aztékové používali při útoku. Mají nepřítele ochromit hrůzou.“

Píšťaly ustanou a vystřídá je křik.

„Počkejte... můžeme se...“ začne Amundsen, ale první z bojovníků, kteří vyšplhají pomocí lan a háků na palubu, se po něm ožene oštěpem.

„K čertu!“

Práskne rána a Azték padne k zemi. Překvapeně si svírá roztržený krk, plive chuchvalce zpěněné krve a protáčí oči v sloup. Ostatní bojovníci, oděni do pernatých a kostěných zbrojí, chvíli zaváhají a vrhnou se na Evropany s novou urputností. Na obranu není prakticky čas a za chvíli leží všichni spoutáni, s těžkými podrážkami na zádech.

III. Agáve

„Asi to tak mělo být. Zasloužili jsme si to.“

Amundsen stojí na kraji kamenné terasy. Shlíží na město plné domů, chrámů, skladišť, sloupů, posvátných pyramid a vodních kanálů. Ve vile žijí už... jak vlastně dlouho? Tři měsíce? Půl roku? Žijí tam vlastně jako hosté. Celý velký kamenný dům jen pro sebe. Koupelnu s přívodem tekoucí vody. Terasu s výhledem na město. A skrze kamenné potrubí přívod teplé páry pro vyhřátí celého domu. Zdánlivě můžou jít i na ulici, tam si však okamžitě uvědomí, že jsou sledováni několika bojovníky a že by se neměli příliš vzdalovat. Můžou na tržiště, můžou k felčarovi, ale nesmí nikde slídit. A rozhodně nesmí pryč. Nejsou skutečně hosté. Jsou vězni. Oproti kleci, ve které byli první dva týdny, si však nesmírně polepšili.

„Zasloužili jsme si to za svou domýšlivost,“ dodá Amundsen. „Mysleli jsme, že navážeme kontakt za našich podmínek. Že jsou na nás vůbec zvědaví. Že s námi budou chtít mluvit. Že nás nechají, abychom je zkoumali.“

Chodí za nimi. Nosí jim jídlo. Olavu Bjaalandovi ošetřili rány. Zkouší s nimi mluvit.

„A teď jsme tady. Co po nás vlastně chtějí? Co nás čeká?“

Scott pokrčí rameny. Několikrát viděli, jak ožilo celé město. Jak byly ulice plné barev. A průvod stoupal na pyramidu, kde čekal velekněz. Viděli těla a kusy těl kutálet se zpátky po stupních pyramidy. Viděli potoky krve v žlabech podél schodiště. Květinová smrt. Největší pocta pro kohokoliv z nich je nechat se obětovat na vrcholku té pyramidy.

„Třeba to budou vědět ti tři.“

Amundsen sebou trhne a stiskne zuby, jako by zase pocítil tu podivnou hořkost. Když Scott řekl „ti tři“, myslel Oscara Wistinga, Edwarda Wilsona a Olava Bjaalanda. Tyto tři muže neviděli ve vile už dny nebo možná týdny. Zato je párkrát zahlédli v ulicích. S aztéckými muži, někdy i se ženami. Začalo se proslýchat, že Wisting s jednou s jejich žen žije. Wilson že se pohybuje mezi jejich učenci a snaží se proniknout do nahuatlu, jejich řeči, i do jejich početných – a pro Evropana tak zvláštních – vědeckých, filozofických či náboženských systémů. Tyto dva muže jako by město schvátilo, jako by se napili z řeky zapomnění, jako by zahodili za sebe to, čím byli, jako by vzdali své staré životy a jako by snad našli cosi, co dříve ani nevěděli, že hledají. Olav Bjaaland se k nim přidal až později, když aztéckí léčitelé zhojili jeho četné rány. Rozmlouval s nimi víc a víc a i po něm se slehla země. Podle Helmera Hanssena snad prý dokonce pomáhá kněžím na pyramidách.

„Ti tři,“ zopakuje Amundsen. „Copak ti si na nás vzpomenou? Copak se zastaví a řeknou nám, co ví? Eh... zapomněli na nás a my musíme zapomenout na ně. Zrada Oscara Wistinga mě bolí asi nejvíc.“

„Třeba to nevnímají jako zradu,“ řekne Scott mírně.

„Ale je to zrada! Jsou to námořníci ve službách Haakona sedmého a Jiřího pátého. Všichni by měli myslet na krále, na vlast a hlavně pak na zodpovědnost k nám, kteří jsme s nimi mrzli na oceánu i na ledech Antarktidy. Když už nic, když už chtějí s těmi lidmi bydlet a snad i spát a já nevím, co ještě, měli by alespoň přijít a říct nám, co se děje. Co ví.“

Mávne zlostně rukou a zahledí se k pyramidě, nyní tiché a prázdné, ale přesto zlověstné.

„Mám pocit, Roberte,“ řekne po chvíli. „Mám pocit, že čekají... že za námi nepřijdou, protože čekají, že uděláme to samé, co oni. Že splyneme. Že si vezmem pláště z černého peří. Ale jak bychom mohli?“

„Já určitě ne,“ řekne Scott. „Mám doma rodinu. Ženu – jmenuje se Kathleen – a taky syna Petera. Myslím na ně každý den. Máš rodinu, Roalde?“

Amundsen se ušklíbne.

„Jen bratra. Moc se nemiluju, řekl bych.“

„Žádné ženy neprotnuly tvůj život?“

„To se ví, že protnuly,“ ušklíbne se Amundsen. „Jistá dáma, jmenuje se Kristine, je mi velmi blízká. Ale ruku na srdce, život polárníka, to je vždycky osamělá věc. Jen blázen by se zavřel do útroh lodi a celé roky driftoval ledu a tmou a neviděl nikoho blízkého, leda pořád ty samé tváře námořníků... tos musel taky vědět, když jsi odplouval, nemám pravdu?“

„Ano,“ řekne Scott. „Stejně, jako jsem věděl, že se možná nevrátím. Člověk musí věřit, že by se země tak velká, jako je Británie, o mou rodinu postarala.“

„To možná ano, ale to není to samé.“

„Ne, není. Máš pravdu, vedeme osamělé životy. Jenom s lampou, co se kymácí, když přijdou vlny, s knížkami, no a s věrnými kamarády...“

„Kteří nás zradili!“ udeří Amundsen do zábradlí. „Kteří na nás zapomněli!“

„Slyšel jsem, žes k nim taky nebyl vždy docela upřímný,“ řekne Scott po chvíli. „Dokonce ani nevěděli, že se bude dobývat jižní pól.“

„Musel jsem jim to říct až po vyplutí,“ zabručí Roald. „Bál jsem se, že veřejnost změnu plánu špatně přijme. Že mi Nansen nepůjčí Fram. Dostali jsme peníze na dobývání severu. Na plnění mého snu. Ale copak jsem mohl, když se začalo mluvit o tom, že sever dobyl Peary? Jenže... říct investorům, že se plány tak drasticky změnily... co kdyby pojali podezření? Co kdyby chtěli peníze zpět? Nebo vše pozdržet? To jsem nemohl dopustit.“

Scott pokrčí rameny a chvíli je ticho, které přeruší až nově příchozí. Je to Oscar Wisting. Amundsen se otočí a nic neříká. Jako by viděl ducha.

„Zrovna jsme mluvili o tom, jak moc bychom od vás chtěli vědět, co se ve městě děje,“ řekne Scott. „A taky vědět víc o této říši, o tajemných kamenech a o...“

Pohlédne na Amundsena.

„A taky o té třpytivé síni, za černými dveřmi, ke kterým jste předtím došli.“

„O té jsem vám přišel říct,“ řekne Wisting a jeho jazyk jako by zněl nějak jinak, jako by byl prostoupen přízvukem vlastním nahuatlu. „Všichni se do té síně podíváme. A buď přijmeme agáve, nebo půjdeme do Apitsaliuitlauilli.“

„Co to znamená?“ vyprskne Amundsen.

Wisting se na něj dlouze podívá. V jeho tváři je něco jako omluva. A lítost, že už nejsou přátelé, že jeho nový život vnímá Roald jako naprostou zradu, ke které nemá cenu se ani slovy vyjadřovat.

„Znamená to Místnost světla. A z té se většina lidí nevrátí.“

„Proč? Co tam je?“

Wisting pokrčí rameny a přitom smutně zašumí pernatý plášť, který má přes ně přehozený.

„Co znamená přijmout agáve?“ ozve se Scott.

„Znamená to propíchnout si ret. Na znamení, že se stáváte navždy součástí této říše.“

„Zbláznil ses, Oscare?“ ožije konečně Amundsen a rázně k němu vykročí. „Chceš být součástí této říše? A co norská říše? Co staří kamarádi? Co tvá vojenská hodnost? Staré závazky nic neznamenaají? Chtěli jsme se vypravit i na severní pól. Byli bychom jediní dva muži, kteří stáli na obou koncích zeměkoule. Copak ten sen už taky není?“

„Je to jen sen,“ řekne Wisting a konejšivě se usměje. „Ale ne klidný sen. Je to horečnatý sen, jaké mají lidi v uspěchaném světě, ve kterém je všechno velký závod. První člověk na Mont Blancu. První člověk na vrcholech v Nepálu. První člověk v letadle. První člověk na pólu. První Nor, první Brit, první Američan nebo první Francouz... Co na tom záleží? A co to bude dál? První na dně oceánu? První na Měsíci? A až všechno dobudeme?“

„Až všechno dobudeme, pořád to budeme my, kdo tam byli první! My v učebnicích dějepisu!“

„Ale já jsem si uvědomil, že už nechci závodit,“ hlesne Wisting. „A že nechci ani... domů. Už tam nechci. Dřív jsem to nevěděl, ale teď je mi to jasné. Sny nejsou všechno. A život není jenom závod.“

„Pro mě ale ano!“ vykřikne Amundsen s takovou upřímností a chladností, že Wisting i Scott na okamžik ustrnou. „Být první! Zapíchnout vlajku, zapsat své jméno. Všechno ostatní je jak... pára nad hrncem. Dýchneš do ní a je pryč.“

„Přijmout to, že všechno bude pryč, je ale umění,“ podotkne Wisting.

„Umění lůzy!“

Oscar ukáže dlaně v bezradném gestu.

„Přišel jsem vám jen říct, jak to bude. Už brzy.“

„A co Olav? A Wilson?“

„Pokud vím, taky zůstanou.“

„A to se nemůžete přimluvit,“ přistoupí k němu Scott. „Abychom mohli odejít? Aby nám vrátili Fram a nechali nás odplout a zapomenout?“

„Copak byste mohli zapomenout? Copak by nepřišli další průzkumníci? Diplomati? Vojáci? Dobyvatelé? Další Cortéz a jemu podobní? Vzdálení dědové tohoto lidu kdysi viděli, jak Španělé udělali z krále Montezuny smutnou loutku a jak zničili a zmrzčili město Tenochtitlán a upálili všechny ty, co nepřijali jejich kulturu.“

Oscar si povzdechne, ještě jednou pohlédne omluvně na Amundsena a má se k odchodu.

„Oscare,“ řekne Amundsen slabě.

„Ano?“

„Prý jsi pojal manželku.“

„To je pravda. Jmenuje se Ixtli. To znamená ‚tvář‘, protože její obličej, když byla malé dítě, připomínal rodičům jasné a mírné nebe, když se nad sněžnými pláněmi udělá hezké počasí.“

„Jasně a mírné,“ zopakuje Amundsen jakoby v hlubokém zamyšlení. „Jestli jsi s ní i ty našel takový klid, tak ti to přeju. Neodpustím ti, to chci, abys věděl, ale zároveň si pamatuj, že ti to přeju.“

„Toho si vážím.“

Peří se naposledy zaleskne a zašumí, když Oscar Wisting, poslední měsíc známý jako Ihuicatli Šest, odchází po schodišti do nitra vily, skrz portál na ulici a podél všech budov po dlouhém chodníku až tam, kde je doma jeho srdce.

* * *

Vedou je z města. Průvod – osvětlený lampami s úlomky zářivého kamene – pochoduje po vyšlapané cestě a tlumeně zpívá písně k bohům jeskyní, k bytostem z moří a k věčným nebesům, před kterými se schovali pod zemi. Zemina se mění v kámen a prostý kámen v opracovanou podlahu. Stěny jsou pokryté freskami a vysoké sloupy vrhají křivé stíny. Jsou v chrámu, ve kterém Amundsen s Wistingem už byli. To se ale teď zdá být historií vzdálenou celé roky. Jako by od chvíle, kdy Roald ukázal na cosi, co vypadalo jako obří tučňák, uběhly celé lidské životy. Jako by všichni několikrát zemřeli a znovuzrodili se a z jejich starých já zbylo jen málo. A přece: stejně jako tehdy, i teď svírá Amundsenova palčivá touha poznat tajemství temné brány, za kterou viděl jeskyni plnou neskutečného třpytu, obřích pokladů a nepředstavitelných tajemství.

Tlilli kalakoayan. Černé dveře. Vstup do srdce Antarktidy.

Kněz ukáže drobným gestem a válečníci s velkými rameny se opřou do veřejí. Brána se otevírá a Amundsenovy oči se rozsvěčují odleskem všech barev, jaké jsou i nejsou v duze.

„Co tam s námi udělají?“ zašeptá Edgar Evans.

Oates vedle něj má nehybný výraz sochy. Henry Bowers a Helmer Hanssen si živě prohlíží stěny plné zářivých kamenů a složitých schodišť vytasených do skály, i jejich rty jsou ale stažené úzkostí. Na konci třpytící se sluje vstupují do menší místnosti, ve které je hutně vlhký vzduch a velké teplo. Ze země vyrůstají rostliny, jež připomínají ostatné jazyky nebo do sebe propletené šavle. Jsou to ostré listy agáve a velký, žlutě žhnoucí kámen ve stropě je jim sluncem.

„Axkan ka ikaiuh motonal...“ ozve se zepředu velekněz.

Wisting překládá. Říká, že si musí vybrat. Život v podzemí. Život mezi nimi. Nebo květinovou smrt. Sám si probodává ret na důkaz, že už není člověkem zvnějšku. Jeho žena Ixtli, stojící na okraji davu, tomu přihlíží se zvláštním svitem v očích. Edward Wilson se podívá na Scotta. Ten se tváří smutně, ale kývne bradou. Dává mu požehnání. Wilson vezme trn agáve a zaváhá. Dotkne se kůže pod rtem.

Hrot pronikne kůží.

Kdo dokáže říct, co k tomu Wilsona vedlo? V Anglii tím zanechal Orianu Fanny Wilsonovou, známou přírodovědkyni a svou manželku. Bude se dál probíjet životem i bez něj. Bude to bolet, ale

zvládne to. Proč se k ní nechce vrátit? To ví jen on sám. Proč se vzdává života ornitologa, básníka a gentlemana? Proč odkládá svůj britský kabát? To snad ví jen on sám; snad to dost přesně tuší v tu chvíli, kdy tlačí useknutou špičku agáve skrz svůj ret, když to vše dobrovolně opouští.

Olav Bjaaland váhá ještě déle. Nakonec trn pouští k zemi. V davu zašumí.

„Nemůžu, Roalde,“ řekne, když se vrátí k ostatním. „Já ne.“

Každý z nich dostane trn agáve a každý jej odmítne; každý odmítne stát se obyvatelem podzemní říše. Vedou je z malé jeskyně zpátky do té třpytivé a cestou k největší pyramidě, jakou kdy viděli, jejíž povrch jako by byl z naleštěných zrcadel, protože skoro dokonale odráží vše, co je kolem něj. Amundsen cítí, že právě v srdci této pyramidy, která se musí vypínat snad ještě výše než všechny egyptské divy světa z Gízy či Abu Simbelu, právě tam se probouzel a zuřil onen obr, který jako by rozechvěl celý kontinent a kvůli němuž se utrhla masa ledu nad Propastí Hel.

„Mokaiuh ka axkan,“ řekne velekněz a procesí se zastaví.

Nechají je čekat na kolenou, necelých sto metrů před pyramidou.

„Jak mohli něco takového postavit?“ hlesne Amundsen, ale nikdo mu neodpoví.

Bjaaland a Scott drží hlavy hrdě vzhůru a po chvíli ji zvedne také Oates. Bowers, Evans a Hansen hledí do země a chvějí se strachem. Válečníci zvednou Lawrence Oatese. Jde tedy první. Do Apitsaliuitlauilli. Síně světla. Nepochybně uvnitř velké pyramidy. Koho tam potká a kdo mu zprostředkuje květinovou smrt? Ať tam uvidí cokoliv – krásného či děsivého – nikomu to už neřekne. Oates to ví, ale otočí se a se vši tvrdohlavou hrdostí anglických lordů se té myšlence vysměje a vznešeně promluví k ostatním, zejména pak k Britům.

„Jdu pryč. A možná se tam chvíli zdržím.“

Odvedou je a štěrbinou mezi zrcadly zmizí i s válečníky v pyramidě. Ten pohled vyburcuje Scotta, aby vyskočil na nohy, vytrhl válečníkovi macuahuitl a zatočil s ním ve vzduchu. Bojovník se hrdelně zasměje, vezme si macuahuitl od spolubojovníka a ukáže ostatním, aby jim udělali prostor. Norové i Angličani zatají dech, Aztékové se jen potměšile smějí. Když ale vidí, že Scott třikrát uhnul drtivě ráně, vedené ve zrádném směru, ztichnou. Někteří dokonce obdivně vydechnou. Aztécký rytíř zavrčí a provede hrozivý výpad. Rychlý jako had, pádný jako tlapy medvěda.

„Uf!“ řekne a odfrkne z nozder, kterými prochází kus obsidiánu.

Scott je připraven na další boj a případně na smrt. Chce padnout ve stoje a se zbraní v ruce. Ale Azték už nechce bojovat. Mluví s jiným válečníkem a potom mluví s Wistingem a Wilsonem. Jeden z rytířů se pro něco rozhodne. Veleknězi se to příliš nelíbí, ale po chvíli se zdá, že souhlasí. Wisting jde k Evropanům, aby opět překládal. Chvíli to vypadá, že se po něm Scott – stále s macuahuitlem ve vzduchu a s tvářemi hořícími touhou bojovat – vrhne. Nakonec ale ruce spustí a nechá meč volně viset podél stehna.

„Sir Scott bojovat jako pravý rytíř řádu jaguára,“ tlumočí Wisting slova aztéckého bojovníka stojícího za ním. „Proto dostanete, z rozhodnutí velkého tlatoaniho, příležitost bojovat o svůj život. Kdo doběhne až k černé bráně a žádný z bojovníků jej nedostihne a nezabije, ten bude ušetřen. Smí odejít na Fram a odplout z podzemní říše. Nikdy však nesmí opustit Antarktidu a musí strávit své poslední dny ve Framheimu.“

„Strč si to víc kam!“ odplivne si vztekle Edgar Evans.

Wisting na něj pohlédne a chce něco říct, ale stačí jen jeho pohled, aby Evans vystartoval, ruce napřažené před sebou, snad ve slepé a neovladatelné touze Wistinga uškrtnit.

„Ne!“ vykřikne Wilson.

„Xikimikti!“ ozve se rozkaz a s poslední slabikou už sviští vzduchem obsidián.

Evansovo tělo běží ještě chvíli, i když hlava odletěla jiným směrem. Scott vykřikne zoufalstvím.

„Nabídka nebude trvat věčně!“ řekne Wisting po chvíli. „Dělejte! Sir Wilson vám vyjednal víc času, než je obvyklé! Teď, nebo nikdy! Prosím!“

Amundsen mu věnuje pohrdavý pohled.

„Já nikam neběžím,“ řekne klidně.

Oscar od něho nemůže odtrhnout oči. Ovšemže nikam neběžíš! Ne kvůli hrdosti, to ne. Ale proto, že když je tu ta pyramida, tak prostě musíš vidět, co je v ní. Musíš tam jít a spatřit to, i kdybys pak měl jen minutu života. Radši vidět a zažít minutu, než se dlouhá desetiletí vracet v mysli k tomu okamžiku, kdys stál na prahu, ale nesměl nahlédnout dovnitř. Není pro tebe nic více širávého než závěs, který nikdo neodhrne. Zvědavost dítěte a šílená odvaha dospělého se pojí se skoro inuitskou láskou k přírodě a ke všem tajům světa, který nezkazila moderní civilizace. Prostě tam musíš jít.

Roald kývne hlavou. Ano, musím.

Bjaaland s ním ani nehne. Zakroučí hlavou, nechá Amundsena vlastnímu osudu a s Hanssenem, Scottem i Henrym Bowersem se vydává na nejdelší běh svého života. Aztékové jim dávají náskok, ale po uplynutí lhůty jako by se spustil armagedon. Nemají dostat ani metr zadarmo. Kolem létají sekery, šípy, oštěpy i úlomky kamenů. Co chvíli jim ječící bojovník dýchá na záda. Každý z běžců jako by už se cítil rozpolcený macuahuitlem. A přece: brána už je před nimi. Stihnou to!

Nestihnou. Jeden z rytířů byl rychlý jako vítr, nadeběhl jim a zastoupil cestu k cíli. Napínají se mu svaly jako ocelová lana a s těžkým mečem si pohazuje jako s proutkem. Rozseká je jako žnec podzimní trávu.

„Běžte! Zdržím ho!“

Scott stále drží v ruce macuahuitl. Nemá žádnou šanci, ale o to mu nejde. Chce dát Henrymu i oběma Norům těch pár sekund navíc. První ránu odrazí, ale zchromne mu při ní ruka. Vrhne se proti bojovníkovi celým tělem. Objímá ho kolem nohou. Chce ho strhnout na zem, ale Azték stojí jako skála. Udeří válečníka do kolena. Útočí dál, ale Azték, tvář křivou bolestí, všechny rány srazí stranou nebo jim uhne. Scott už nemůže. Obličej má plný potu, oči plné slz. Periferně vidí, že trojice mužů proběhla bránou. Jsou za tlilli kalakoayan a budou žít.

Drahá Anglie! Moje matko! Ty velká a hrdá země! Postarej se o mou rodinu! Sbohem, Kathleen. Ochraňuj ji, Petere; ochraňuj mou ženu. Ochraňuj i sebe. Mám vás rád! Kdybyste jen věděli jak... A měl jsem rád svět. A žil jsem, jak jsem uměl. Umění. Dobrodružství. Poznání a služba. Věrnost.

Macuahuitl mu usekne ruku, potom nohu a mocným švihem hlavu. I zohavené torzo stále vyznačuje jakousi důstojnost a věčnou melancholii, kterými se vyznačoval jeden z nejlepších synů kopců a plání za bílými skalami Doveru.

* * *

Nikdo se jim nestaví do cesty. Pohledy Aztéků vyjadřují spíše úctu. Před lodí Fram, stále se pohupující na stejném místě, kam ji před půlrokem přivázali, stojí hlouček lidí, včetně několika rytířů. Nechtějí se rozestoupit.

„Slíbili nám život!“ vykřikne Bowers na pokraji zoufalství. „Robert kvůli tomu padl!“

Stojí tam po dobu, která se jim zdá věčností. Potom do sluje vstoupí procesí s veleknězem.

„Uilkeh yoli,“ řekne hlasem, který se vrací v dunivém echu. „Uel kalakh kalli apan.“

Dav zašumí a začne v něm vznikat mezera. Jako by se Rudé moře – díky zázraku a aktu milosrdenství – opět rozestupovalo před Mojžíšem. Odvazují Fram, nastupují na palubu, zapínají motory a ani jednou se neohlédnou. Za chvíli loď mizí v druhé jeskyni, jejíž dóm se zdá nekonečně velký, protože zřejmě obsahuje celé podzemní moře. Keporkak, který chvíli provází Fram, jako by gratuloval třem přeživším k tomu, že zas uvidí světlo dne.

* * *

Před vstupem do pyramidy se bojovníci zastaví a jeden z nich zvlášť laskavě pohlédne na Amundsen.

„Nonemilis ka anmoaxka,“ řekne.

„Nerozumím,“ odvětí Roald prostě.

„Tiuil amo miki,“ řekne Azték a Amundsen si teprve teď všimne, že je to ten muž, kterého před půlrokem vytáhl z okraje Propasti Hel.

Bojovník mu něco vloží do dlaně a silně ji stiskne. Amundsen kývne hlavou a vstoupí do průchodu. Zatímco se protahuje úzkou chodbou, prohlíží si předmět. Je to velký šperk ze zelenomodrého skla, osázený drahými kameny a vyzařující teplo. Jsou na něm obrazy hadů i orlů.

Když Amundsen zase vzhledne, je v pyramidě, její vnitřek mu však nepřipomíná nic, co kdy viděl. Je plný palub s podlahami z čirého skla, které se zdají nesmírně tenké, ale přesto unesou několik mužů. Je plný zářících kamenů a vyleštěných zrcadel, v nichž se ukazují místa z celého světa. V jednom z nich vidí Paříž, v jiném Londýn. v dalším vidí průzkumníky, kteří si mačetami prosekávají cestu Afrikou. Vidí rakouského císaře. Vidí norského krále.

A všude kolem vidí Aztéky, ale také bytosti vysoké skoro tři metry, nesmírně vyzáblé, s očima plnými světla a tvářemi bez úst či nosů. Vprostřed pyramidy visí, na dlouhých lanech z neznámého materiálu, největší kus zářícího kamene. Ze špičky pyramidy, v nesmírně vzdálené výšce, se do kamene snáší proud vlnícího vzduchu. Vysává tímto způsobem teplo z jiných částí Antarktidy?

Amundsen obestoupí vysoké postavy. Jejich kůže je namodralá a skoro průhledná, takže jsou pod ní vidět orgány, které ale nepůsobí příliš lidsky. Takže tak to bylo! Nebyl vám seslán jen meteor. Kromě kamene přišli i oni. Nebo vás kámen za nimi dovedl? Ať tak či tak, měli jste průvodce, měli jste učitele... měli jste bohy.

Vysoké bytosti vedou Roalda do středu stavby, přímo pod velký kámen. V podlaze je široká propast, z níž vychází nepříjemný zápach a žár. Na oltáři, který je sotva metr od srázu, leží tělo Lawrence Oatese. Nesčetné tenké hadičky, které vypadají jako cévní systém samotné místnosti, odvádí z těla poslední zbytky tekutin. Vytáhlé bytosti hadičky odpojují, zatímco aztéčtí muži se

pouští do porcování těla. Maso pak hází do propasti, v níž se hýbe něco obrovského a sálajícího. Tam je tedy ten obr. V hluboké propasti, v jámě tmy a ohně, ležící pod Místností světla. Tedy i bohové Mexiků mají své bohy. Svě... hladové bohy.

Země se chvěje a vytáhlé bytosti i Aztékové sklánějí uctivě hlavy. Dva muži strkají Amundsenů k okraji. Chtějí ho položit na oltář. Připojit hadičky. Ale to nesmí dopustit! Musí vidět bytost tam dole; musí se na ni podívat, i kdyby ho vzápětí měli rozsekat macuahuitly. Vytrhne se a běží k propasti, padá před ní na kolena, chytá se dlaněmi kraje a nahlíží do její hloubky.

A tam to vidí. V nezměrné hloubce. Netvora velikosti města. Nebo většího. Možná by mohl rozšlapat celá města. Hlava bytosti se zvedá a natáčí k němu svou tvář. Je to obličej z dýmu, sazí, ohně a něčeho, co vypadá jak lidská těla, stažená z kůže a posešivaná dohromady, sval ke svalu, šlachy k šlachám, kost ke kosti, až do nechutného tvaru tváře z nočních můr. Pach tlejícího a spáleného masa Amundsen skoro nevnímá, protože se střetnou jejich oči. A pohled do těch zorniček, každé o velikosti královského paláce, do nejtemnější černé, do nejhlubší propasti, jako by na okamžik vzal Roaldovi veškerou vůli žít a veškerou víru ve smysl života jako takového.

Uvědomí si, že do těch očí nikdo nejspíš nepohlédl. Neměli odvalu. Ani ty bytosti. Ani Aztékové.

Je první.

Táhnou ho pryč. Aztékové, dobřela rozčilení tou troufalostí, ho sráží na kolena. Žádné hadičky. Žádný obřad. Žádné čerpání tekutin. Bez obřadů. Chtějí ho jen okamžitě ztrestat. Zabít.

Macuahuitl se zastaví na délku dlaně od jeho krku. Vysoká bytost zastavila bojovníka a shýbla se k Roaldovi. Bere mu z dlaně šperk s hady a orly. Aztékové pozorují jeho jednání a zmateně se rozhlížejí. Vypadají rozzlobeně, ale zdá se, že musí splnit to, co vyžaduje pradávný zákon. Vlečou Amundsenů stranou a za chvíli hrdě přichází muž, který mu šperk dal. Muž, kterého vytáhl z propasti. Mluví s ním a on se pořád musí dívat na oltář. Má na něj snad jít sám? Místo něho? To už se Amundsen nedozví, protože namodralé bytosti ho vedou pryč.

A pak, ve vyšších patrech pyramidy, na nesmírně tenké palubě, skrz níž je možné vidět až dolů, k němu mluví. Nemají ústa, přesto slyší jejich hlasy v hlavě. Říkají mu mnoho věcí, vysvětlují mu to, co nikdo jiný nemůže pochopit. Začíná vidět obrazy a neví, jestli se ukazují na zrcadlech kolem něj, nebo v jeho hlavě. Vidí Olméky, tesající do kamene velké tvary lidských hlav. Vidí tajemné Toltéky, tvořící nádherná umělecká díla, která se navždy ztratila. Vidí učence Mayů, kteří zkoumají znamení ve vzdálených hvězdách. Vidí, jak je jedna hvězda zvláště upoutala. Má zvláštní barvu. Je větší.

A pak vidí Aztéky. Jak si tito vyhnanci urvali pro sebe kus půdy přímo vprostřed bažin. Jak v mokřinách vystavěli nejskvělejší město své doby. Vidí meteor. Půda je roztříštěna, přehradu se trhají, voda zaplavuje Tenochtitlán. Vybraní rytíři chrání kámen. Spolu s kněžími vítají zářící pyramidu, která se snáší z nebes o rok později. Hledali kámen a našli lid, z něhož si udělali adoptivní děti. Vedou je, učí je, ale i oni jsou bezbranní vůči puškám conquistadorů.

Lesklá pyramida letí vysoko nad džunglemi Jižní Ameriky. Zastiňuje slunce a Peruánci padají v nábožné úctě k zemi. Letí dál, až náhle končí pevnina, letí dál nad studenými hladinami, ale vyzáruje stále tolik tepla, jako by si nesla vlastní slunce.

A nachází Ho. Toho, který přišel mnohem dřív. Před nimi. Toho, který žil v zemi. Říkali mu různě, ale nedávali se na něj. Aztékové mu dali už dávno jméno: Tlakatekolotl. Španělé to slovo překládali jednoduše: ďábel. Ale podstatě nerozuměli. Nikdy necítili jeho přítomnost.

* * *

Nesmí zabít někoho, komu vznešený rytíř věnoval svůj život.

Ale proč? Proč mi ho dal? Jen proto, že jsem ho vytáhl z propasti? Kvůli tomu zemřel? Byla to snad pro něj čest, jako je pro lidi v podzemních městech ctí květinová smrt?

Odchází pryč. Celý útvar elitních bojovníků ho vede šachtu na povrch Antarktidy a přes dlouhé pláně až do Framheimu, kde se objímá s Bjaalandem, Hanssenem i Bowersem. Je tam s nimi, usedá ke staré známé petrolejce, ohřívá si jídlo z konzervy a dívá se oknem na oceán, za jehož velkými dálkami, někde tam, za Jižní Amerikou a za Afrikou, za všemi vodami Atlantiku, je rodné Norsko. Dívá se tam a dívá se na muže kolem něj, ale ať pohlédne na cokoliv, část jeho vědomí se nikdy nedokáže odpoutat od prázdnoty, jakou viděl v očích bytosti pod Místností světla.

Tlakatekolotl. Tak mu říkali. A on jediný ho viděl. Jen on měl tu drzost.

* * *

Nesmějí odplout. Fram se smí pouze navždy toulat podél ledovcových břehů mrazivého kontinentu. Stávají se věčnými strážci Antarktidy. Aztékové jim nosí jídlo a léky i kameny, které navždy vydávají teplo. Začínají si jich vážit. A z posádky lodi Fram, z obyvatel tábora Framheim, z oněch dobyvatelů jižního pólu, se stávají hraničáři ztracené civilizace. Chrání břehy Antarktidy, loví ryby, pozorují tučňáky, zapisují si pohyby ledovců a občas navštěvují podzemní říši.

Jako starý muž, s bílými vlasy a vousy, se Amundsen uchyluje zpátky do hlubin Antarktidy. Prozkoumal mezitím snad celý kontinent. Viděl i několik výprav a zjevoval se jim v bouřích jako přízrak ztraceného polárníka. Helmer Hanssen i Henry Bowers umřeli časem ve Framheimu. Zbyl jen on s Olavem a rozhodli se jít na odpočinek.

V městě, které jim připadá důvěrně známé, potkávají Wistinga. Amundsen mu podává ruku. Odpustil mu. Už je to všechno jedno. Budou teď vážení sousedé. Bude zajímavým strýcem pro všechny děti, které Oscar za ty roky s Ixtli zplodil. Některé z nich mají už svoje děti.

* * *

Dva bělovlasí přátelé stojí na místě, kde před celými věky vztyčili vlajku a postavili stan. Mezitím na pól přišlo mnoho dalších lidí. Jednou tam dokonce postaví stanici, kterou pojmenují po Amundsenovi i Scottovi. Ale to je daleká budoucnost. Teď je tam ticho, klid a záře oblohy se slévá do jednoho nekončícího tvaru s bílým sněhem.

„Škoda, že jsme nedobyli severní pól, jak jsem kdysi snil,“ řekne Amundsen.

„Asi ano,“ usměje se Wisting. „Je to trochu škoda.“

„Ale, částečně jsi měl pravdu, příteli. Závodění... není všechno.“

Wisting nic neříká. Poslouchá vítr. Vnímá otřesy, přicházející ve vlnách z hloubi země. Tlakatekolotl dostává najíst. Je neklidný.

„Nakonec, je to jenom pól,“ řekne Amundsen.